

Анотація на вибіркoву навчальну дисципліну
«Проблеми становлення національної освіти в період Української
революції 1917–1920 рр.»

Рівень вищої освіти - *другий (магістерський) рівень вищої освіти*

Кількість кредитів - 4

Компонент освітньої програми: *вибіркoвий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: Завадська Ірина Михайлівна, кандидат історичних наук, доцент,
irynazavadska80@gmail.com

Опис дисципліни

Актуальність курсу. Період Української революції 1917–1920 рр. є одним із ключових етапів у національно-державному та культурно-освітньому розвитку України. Саме в цей час вперше у ХХ столітті було здійснено спробу формування незалежної української системи освіти, побудованої на принципах демократизму, національної ідентичності та доступності.

Мета. Надати здобувачам освіти ґрунтовні знання про процеси формування та проблеми національної освіти в Україні у добу революції 1917–1920 рр., виробити навички критичного аналізу історичних джерел та наукових концепцій.

Завдання. «Проблеми становлення національної освіти в період Української революції 1917–1920 рр.» є: Ознайомлення студентів з основними етапами, ідеями та реформами в освітній сфері під час Української революції, з урахуванням політичних, соціальних і культурних умов того часу. Аналіз діяльності органів влади (Центральної Ради, Гетьманату, Директорії) у сфері освіти, їхніх програм, законодавчих ініціатив та практичних кроків щодо формування національної системи освіти. Вивчення ролі української мови, культури, традицій у становленні змісту освіти та її україноцентричної моделі. Розкриття впливу громадських організацій та культурно-просвітницьких ініціатив (зокрема «Просвіти», педагогічних товариств) на розвиток народної освіти. Формування в студентів умінь критично осмислювати історичний досвід у сфері освіти, виявляти зв'язки між минулим і сучасністю, застосовувати набуті знання в аналізі сучасної освітньої політики. Сприяння розвитку дослідницьких навичок, уміння працювати з історичними джерелами, нормативними актами, мемуарами, освітніми концепціями періоду революції. Виховання національної свідомості, патріотизму та поваги до освітньо-культурної спадщини України, закладеної в період боротьби за державність 1917–1920 років. Формування уявлення про проблеми спадкоємності освітніх традицій у контексті подальшого розвитку української освіти в радянський і пострадянський періоди.

1. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

1. Історико-теоретичні засади формування національної освіти в Україні:

2. Освітня політика Української Центральної Ради:

3. Гетьманат П. Скоропадського та його внесок у розвиток освіти:
4. Освітня політика Директорії УНР:
5. Розвиток вищої освіти і науки:
6. Просвітницький рух як складова національної освітньої політики:
7. Проблеми реалізації освітніх реформ:
8. Оцінка результатів та історичне значення освітніх процесів 1917–1920 рр.:

2. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

1. Основні етапи Української революції 1917–1920 рр. та їхній вплив на розвиток національної освіти.
2. Зміст і спрямування освітньої політики Української Центральної Ради, Гетьманату та Директорії УНР.
3. Законодавчі та нормативні документи у сфері освіти, ухвалені під час революційного періоду.
4. Особливості процесу українізації освіти та її соціально-політичні наслідки.
5. Історичні постаті, які відіграли ключову роль у розвитку національної освіти в цей період.
6. Основні проблеми реалізації освітніх реформ в умовах політичної нестабільності, воєн та окупацій.
7. Роль громадських і культурно-просвітницьких організацій (зокрема «Просвіти») у поширенні освіти та національного виховання.
8. Внесок вищих навчальних закладів, наукових установ (зокрема УАН) у формування інтелектуального потенціалу держави.

Вміти:

1. Аналізувати історичні джерела, документи та наукові праці з тематики розвитку освіти в період Української революції.
2. Визначати особливості та відмінності в підходах до освіти між різними урядами (УЦР, Гетьманат, Директорія).
3. Оцінювати досягнення і труднощі у формуванні системи національної освіти в історичному контексті.
4. Порівнювати освітню політику 1917–1920 рр. з подальшими періодами розвитку української освіти.
5. Робити обґрунтовані висновки щодо причин часткової реалізації або провалу окремих освітніх реформ.
6. Використовувати набуті знання для формування власної громадянської позиції щодо сучасних процесів в українській освіті.
7. Підготувлювати аналітичні матеріали (реферати, есе, презентації) з тематики курсу.

8. Аргументовано висловлювати свої думки під час наукових дискусій, семінарів, круглих столів тощо.

9. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

10. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності студента

Компетенції (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (практичних, семінарських, лабораторних, враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
98-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
90-93	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Студент розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Студент володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
50-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання захист навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для студентів заочної форми навчання здійснюється за 100-бальною системою.

Основна література

1. Верба І. В. Історія України (кінець XIX – початок XX століття): навч. посібник. Київ : Либідь, 2005. 368 с.
2. Гнатюк М. С. Освіта і школа в добу Центральної Ради. *Український історичний журнал*. 1996. № 3. С. 45–58.
3. Гриценко І. Т. *Українська освіта в добу визвольних змагань (1917–1920 рр.): проблеми формування та функціонування*. Черкаси : Вертикаль, 2009. 312 с.
4. Коваль М. В. Українська Народна Республіка: організація влади і державного управління (1917–1920). Київ : Наукова думка, 2007. 446 с.
5. Литвин В. М., Власов В. С. *Історія України: навч. посібник*. Київ : Національний університет ім. Т. Шевченка, 2016. 528 с.
6. Нагаєвський І. *Історія Української держави двадцятого століття*. Київ : Укр. Вільна академія наук, 1993. 624 с.
7. Павленко Н. І. Національна школа в період діяльності Української Центральної Ради. *Педагогіка і психологія*. 2004. № 1. С. 55–60.
8. Реєнт О. П. *Українська революція 1917–1921 рр.: історичний нарис*. Київ : Генеза, 2007. 272 с.
9. Сергійчук В. І. *Українська революція: уроки історії*. Київ : Українська видавнича спілка, 2001. 342 с.
10. Яременко О. І. Розвиток народної освіти в Україні у період УНР. Наукові записки Ніжинського державного університету. Серія: Історико-філологічні науки. 2013. № 1. С. 112–119.

Додаткова література

11. Андрусяк І. Державна освітня політика Української Центральної Ради (1917–1918 рр.). Вісник Черкаського університету. 2015. Вип. 20. С. 23–30.
12. Борщевський П. Роль «Просвіти» у розвитку української національної школи в добу революції. *Українознавство*. 2011. № 2. С. 105–110.
13. Данилюк М. Ідея національної школи у політичній публіцистиці часів Української революції. *Педагогіка і психологія*. 2012. № 4. С. 79–85.

14. Киридон А. М. Формування української ідентичності в умовах державотворення 1917–1920 рр. Київ : Інститут історії України НАН України, 2010. 248 с.
15. Кремень В. Г. Освіта і національна ідея: український вимір. Київ : Знання України, 2007. 380 с.
16. Левенець Л. В. Національна освіта як фактор державотворення в умовах революційних змін (1917–1920 рр.). *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. 2014. Вип. 39. С. 131–135.
17. Михальчук І. І. Просвітницький рух в Україні у 1917–1920 рр. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя*. Серія: Історичні науки. 2016. № 1. С. 48–52.
18. Осташко Т. С. Державотворча діяльність Української Центральної Ради: історико-правовий аналіз. Київ : Інститут держави і права НАН України, 2017. 304 с.
19. Тельвак В. Освітня політика Гетьманату Павла Скоропадського: здобутки і прорахунки . *Вісник Львівського університету*. Серія історична. 2012. Вип. 47. С. 211–217.
20. Щербак В. О. Україна в революційну добу: на перехресті традицій і модернізаційних викликів. Київ : Темпора, 2014. 416 с.